

Ekonomienheten
Mats Berggren

2023-09-25

Ärendenummer 2023/01504
Dokumentnummer 2023/01504-3

Till Regionstyrelsen (2022-10-31 - 2026-10-31)

Remiss svar Uppdrag att möjliggöra bättre tillgång till hälso- och sjukvård i hela landet genom främjande av etablering i glesbygd

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

1. Att godkänna remissvar rörande - Uppdrag att möjliggöra bättre tillgång till hälso- och sjukvård i hela landet genom främjande av etablering i glesbygd (Ds 2023:23).

Sammanfattning

Region Blekinge delar till stora delar promemorians förslag. Majoriteten av promemorians förslag som besvaras med inga synpunkter hanterar förslagen kring glesbygdstöd. Definitionen av glesbygd i underlaget baseras på antal kilometer till befintlig vårdmottagning. Endast en mindre ort i Blekinge kommer att beröras av förslaget.

Region Blekinge ställer sig vidare bakom förslaget att LOF och LOL ska upphävas i enlighet med den tidsram som anges.

Region Blekinge delar promemorians åsikt om att upphandlande myndigheter ska beakta mindre företags möjligheter att delta i upphandlingar av hälso- och sjukvårdstjänster vilket ligger i linje med nuvarande upphandlingslagstiftnings reglering om att dela upp kontrakt.

Region Blekinge delar promemorians bedömning om att kompetensförsörjningen är central för att upprätthålla en god, jämlik och nära vård. En grundförutsättning för en effekt av satsningar på glesbygdsmedicin och andra relevanta fortbildningar är dock att det finns tillräckligt med medarbetare i grunden.

Region Blekinge anser att promemorians förslag om att intäkter från patientbesök skall ligga inom ett visst intervall behöver kompletteras med antal patientbesök för privata vårdgivare med respektive utan vårdavtal.

Bakgrund

Socialministern, statsrådet Lena Hallengren, gav den 4 maj 2022 Åsa Himmelsköld i uppdrag att biträda Socialdepartementet med att utreda och ge förslag på hur småskalig hälso- och sjukvårdsverksamhet kan anslutas till offentligt finansierad öppen vård. Syftet var att skapa långsiktighet och bättre förutsättningar för regionerna att säkerställa tillgång till en jämlik vård i hela landet. Förslaget skulle också stimulera mindre hälso- och sjukvårdsaktörers etablering i glesbygd samt skapa förutsättningar för att kunna upphäva lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning, förkortad LOL, och lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi, förkortad LOF.

Fördjupad ärendebeskrivning

Promemorians förslag: Upphandlande myndigheter ska beakta mindre företags möjligheter att delta i upphandlingar av hälso- och sjukvårdstjänster och ta fram riktlinjer för hur detta intresse ska beaktas. Myndigheterna ska även för varje upphandling dokumentera sina överväganden i fråga om skyldigheten att beakta intresset och, i förekommande fall, hur skyldigheten har fullgjorts i upphandlingen. Konkurrensverket ska i lag och förordning bemyndigas att meddela föreskrifter om riktlinjerna samt få rätt att förelägga upphandlande myndigheter att besluta om dessa riktlinjer och att fullgöra de skyldigheter som kommer att följa av föreskrifterna.

Svar: Förslaget ligger i linje med nuvarande upphandlingslagstiftnings reglering om att dela upp kontrakt. Då det även medföljer bemyndigande för tillsynsmyndigheten att meddela föreskrifter och föreläggande minskar man risken för att syftet med regleringen inte uppnås. Region Blekinge ställer sig därför bakom förslaget.

Promemorians förslag: En förordning om statsbidrag till vårdgivare i glest befolkade områden ska beslutas. Målet med bidraget är att upprätthålla en vård på lika villkor i hela landet. Socialstyrelsen ska utses som ansvarig myndighet för att pröva bidrag enligt förordningen. Myndigheten ska vidare bemyndigas att meddela föreskrifter på området samt följa upp och utvärdera bidragets effekter på tillgången till vård i glest befolkade områden.

Svar: Inga synpunkter.

Promemorians förslag: Bidrag får lämnas till ett företag för att utföra hälso- och sjukvårdstjänster av allmänt ekonomiskt intresse i enlighet med 1. kommissionens förordning (EU) nr 360/2012 av den 25 april 2012 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, eller 2. kommissionens beslut av den 20 december 2011 om tillämpningen av artikel 106.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (2012/21/EU).

Svar: Inga synpunkter.

Promemorians förslag: Privata vårdgivare som registrerat den aktuella vårdmottagningen i Inspektionen för vård och omsorgs vårdgivarregister kan ansöka om bidraget. För att kunna tilldelas bidraget måste vårdmottagningens intäkter från patientbesök ligga inom ett visst intervall. Socialstyrelsen ska bemyndigas att ta fram föreskrifter om detta intäktsintervall. Sekretesslagstiftningen bör kompletteras med sekretessbestämmelser för uppgifter om enskilda affärs- och driftförhållanden i Socialstyrelsens

verksamhet rörande stödet. Detta ska fastslås i en punkt i bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641). Av punkten bör framgå att sekretessen inte gäller beslut i ärenden.

Svar: ”För att kunna tilldelas bidraget måste vårdmottagningens intäkter från patientbesök ligga inom ett visst intervall.” Region Blekinge anser att hänsyn behöver tas mellan privata vårdgivare där det finns avtal med regionen och ”privat-privata” vårdgivare utan avtal eftersom patientavgifterna kan skilja väsentligt. Om intäktsintervallet generaliseras skulle detta kunna innebära statligt bidrag till vårdgivare med lägre besöksfrekvens än andra.

Promemorians förslag: För att komma i fråga för bidraget måste den aktuella vårdmottagningen ligga minst 20 kilometer från en annan vårdmottagning. Avståndet definieras som kortast möjliga resväg med bil i kilometer.

Svar: I promemorian definieras inte begreppet glesbygd. Det är antalet kilometer från närmaste vårdmottagning som föreslås styra möjligheten till att begära det statliga bidraget. I Blekinge län är det endast en mindre ort som faller inom ramen för promemorians glesbygdsdefinition. I övrigt har medborgarna tillgång till vårdmottagningar inom den föreslagna kilometerradien.

Promemorians förslag: För att kunna tilldelas bidraget måste den aktuella vårdmottagningen ha haft sina lokaler öppna för patienter under i genomsnitt 15 timmar per vecka.

Svar: Inga synpunkter.

Promemorians förslag: Det ska vara möjligt att överklaga beslut i fråga om ansökan om bidrag.

Svar: Inga synpunkter.

Promemorians bedömning: För att säkerställa tillgång till jämlik vård i hela landet bör regeringen ge Socialstyrelsen i uppdrag att se över principerna för de olika ersättningssystemen samt ta fram nationella rekommendationer på området. Regeringen bör vidare överväga att ge en statlig myndighet ett permanent uppdrag att bidra med kunskapsstöd om, och följa upp, kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården med särskilt fokus på omställningen mot god och nära vård samt förhållanden i glest befolkade områden.

Vidare bör regeringen överväga att införa ökad statlig styrning inom en rad för kompetensförsörjningen centrala områden. Denna styrning bör stödja utvecklingen mot god och nära vård. För att uppnå målsättningen om jämlik vård i glest befolkade områden krävs ytterligare åtgärder. Det bedöms att kunskap om glesbygdsmedicin bör ingå i relevanta vårdutbildningar och i fortbildningsinsatser för hälso- och sjukvårdens medarbetare. Förutsättningarna för forskning rörande primärvård i allmänhet och i glest befolkade områden i synnerhet, bör stärkas. Det finns även behov av att främja förutsättningarna för landsbygdsutvecklingen utifrån ett bredare, näringspolitiskt, perspektiv.

Svar: Region Blekinge delar promemorians bedömning om att kompetensförsörjningen är central för att upprätthålla en god, jämlik och nära vård. I promemorian framgår det att det råder brist på specialitäläkare i 21 regioner och brist på specialister i allmänmedicin i 17 regioner. En grundförutsättning för en effektiv satsning på glesbygdsmedicin och andra relevanta fortbildningar är att det finns tillräckligt med medarbetare i grunden. Arbetet med att höja statusen inom primärvården för gruppen AT/BT och ST-läkare behöver intensifieras i första hand.

Promemorians förslag: LOL och LOF ska upphävas genom lag om upphävande av LOL och lag om upphävande av LOF. Som en följd av detta ska även de tillhörande förordningarna, FOL och FOF, upphävas. LOL och LOF med tillhörande förordningar föreslås upphöra att gälla vid utgången av 2025, förutsatt att ett beslut om upphävande tas 2024. Det ska vara möjligt för de privata utförare som i dag verkar med stöd av LOL och LOF att i god tid före ett upphävande avveckla eller ställa om sin verksamhet. LOL och LOF med tillhörande förordningar ska därför under en övergångsperiod fortfarande gälla för de läkare och fysioterapeuter som i dag verkar inom ramen för dessa lagar. För dem ska LOL och LOF fortfarande gälla till och med utgången av 2031. Det ska dock inte vara möjligt att ingå nya samverkansavtal under övergångsperioden. Möjligheten till ersättningsetablering är därför undantagen den under övergångsperioden fortsatta tillämpningen av lagstiftningarna. Ersättningsetableringar är således inte möjliga efter utgången av 2025 då LOL och LOF föreslås upphävas.

Svar: Region Blekinge ställer sig bakom promemorians förslag att LOF och LOL ska upphävas. Region Blekinge ställer sig även bakom förslaget att LOL och LOF med tillhörande förordningar upphör att gälla vid utgången av 2025 och att de privata utförare som idag verkar med stöd av LOL och LOF ges möjlighet att avveckla alternativt ställa om sin verksamhet. För dem skall LOL och LOF fortfarande gälla till och med utgången av 2031.

Promemorians förslag: Ändringarna i LOU och LUK samt i upphandlingsförordningen föreslås träda i kraft den 1 maj 2025. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för upphandlingar som påbörjats före författningsändringarnas ikraftträdande. Förordningen om statsbidrag till vissa vårdgivare som utför hälso- och sjukvårdsverksamhet av allmänt ekonomiskt intresse föreslås träda i kraft den 1 april 2025. Ändringen i bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Svar: Inga synpunkter.

Karlskrona enligt ovan

Peter Lilja
Regiondirektör

Monica Magnusson
Ekonomidirektör

Bilaga

2023/01504-1, Remissutskick av Uppdrag att möjliggöra bättre tillgång till hälso- och sjukvård i hela landet genom att främja etablering i glesbygd